

Memo Wijzigingsvoorstel licentiestelsel

Onderwerp **Gebruiksvoorwaarden & wijziging licentiestelsel**
Aan **GI-beraad**
Van **Michel Grothe, Bastiaan van Loenen (Geonovum)**
Datum **10 november 2014**
Bijlagen -

Gevraagd aan GI-beraad

Met deze notitie vragen wij het GI-beraad:

1. Om bij het toepassen van gebruiksvoorwaarden voor geodatasets het principe "Creative Commons, tenzij" te hanteren en in te stemmen om de toepassing van het GeoGedeeld licentiekader beter aan te laten sluiten op het Creative Commons raamwerk, in het bijzonder de GeoGedeeld 'naamsvermelding' licentie om te zetten naar Creative Commons (CC-by).

Voorstel

Om tot de gewenste situatie van juridische uitwisselbare geo-informatie te komen, is aansluiting bij een internationale standaard noodzakelijk. Niet alleen om nationaal de gewenste consistentie in licenties te realiseren en daarmee gegevens uit te kunnen wisselen maar ook om dat internationaal te kunnen doen. Het raamwerk van Creative Commons is hier geschikt voor. Een beleidsuitgangspunt "Creative Commons, tenzij" doet recht aan de gewenste situatie. Het principe "Creative Commons, tenzij" betekent dat overheden bij het beschikbaar stellen van hun gegevens gebruik maken van de creative commons suite, tenzij de overheid specifieke voorwaarden wil hanteren waarin Creative Commons niet voorziet. Alleen dan kan er gebruik worden gemaakt van het GeoGedeeld raamwerk.

Het voorstel: het licentieraamwerk voor geodatasets wordt als volgt aangepast. De gebruiksvoorwaarden worden uitgebreid met de Creative Commons Naamsvermeldingslicentie (zgn. CC-by). Indien een dataset enkel en alleen naamsvermelding als gebruiksvoorwaarde heeft, wordt de licentie CC-by toegepast. Indien een dataset naamsvermelding als gebruiksvoorwaarde heeft in combinatie met één of meerdere andere Geogedeeld gebruiksvoorwaarden van het type 'Tijdslimiet', 'Vergoeding vereist', 'Gebruik met doelbeperking', 'Doorleveren verboden', 'Afgeleide Werken', 'Aanvullende voorwaarden', dan wordt GeoGedeeld toegepast.

Afstemming over dit wijzigingsvoorstel heeft plaatsgevonden met:

1. Klankbordgroep en stuurgroep INSPIRE
2. Programma standaarden Geonovum
3. Het ministerie van IenM
4. Het ministerie van BZK

BIJLAGE

1. Bevorderen uitwisselbaarheid van gegevens

Geografische informatie infrastructuren zorgen er niet alleen voor dat gegevens effectief en efficiënt worden ingewonnen maar stimuleren en faciliteren ook het gebruik van deze gegevens. Het gebruik van gegevens van verschillende organisaties kent veel interoperabiliteitsproblemen. Dit kunnen semantische problemen zijn, problemen in uitwisselingsformaten maar ook problemen in de juridische uitwisselbaarheid: staan de gebruiksvoorwaarden toe, dat gegevens van verschillende organisaties met elkaar kunnen worden geïntegreerd in één database en worden doorgeleverd aan een derde partij?

Uit onderzoek blijkt dat gebruikers van geografische informatie behoefte hebben aan eensluidende en transparante gebruiksvoorwaarden^{1 2}. Veel van deze onderzoeken hebben betrekking op de uitwisseling binnen een bepaalde jurisdictie, maar zijn eveneens van toepassing op de uitwisseling van gegevens van verschillende landen. Hier komt het probleem van een licentie in een andere taal nog eens bij. Dit leidt tot veel uitzoekwerk en verwarring bij de gebruikers, zeker als zij gegevens van verschillende overheidspartijen met elkaar willen combineren. Soms zien gebruikers om die reden zelfs af van het gebruik.

Doordat informatie infrastructuren organisatie- en landsgrenzen overschrijden, en de behoefte om tussen landen gegevens uit te wisselen (INSPIRE, Europese instellingen) en gegevens van verschillende landen te combineren (burgers, wetenschap, bedrijven) toeneemt, begint de noodzaak van juridische uitwisselbare gegevens duidelijk te worden.

De richtlijn INSPIRE streeft ernaar het gebruik van INSPIRE gegevens te bevorderen. Hiertoe moeten lidstaten maatregelen vaststellen die moeten voorkomen dat praktische belemmeringen, die zich voordoen op de plaats van gebruik, worden geschapen voor de uitwisseling van verzamelingen ruimtelijke gegevens en diensten (artikel 17 richtlijn; artikel 10 Implementatiewet EG-richtlijn infrastructuur ruimtelijke informatie)³. Ook de beleidsnota GeoSamen⁴ streeft ernaar om juridische barrières bij het gebruik van geo-informatie op te heffen. Een van deze barrières zijn de niet transparante en niet consistente gebruiksvoorwaarden voor geo-informatie. Het licentieraamwerk van GeoGedeeld is ontwikkeld om deze barrière te slechten.

2. Historie raamwerk GeoGedeeld

Om bestaande gebruiksvoorwaarden meer transparant en consistent te maken is het raamwerk Geo Gedeeld ontwikkeld. Het GI Beraad heeft in september 2010, in navolging van de stuurgroep INSPIRE in Nederland, besloten het raamwerk GeoGedeeld toe te passen voor Nederlandse datasets, die onder deze Europese richtlijn vallen.

¹ Zie: HM Government, 2012, A Consultation on Data Policy for a Public Corporation: *Government Response*: "complex licensing can be a barrier to individuals and organisations accessing datasets [...] The consultation responses also showed that data users would see some benefit to the standardisation of licence terms".

² Zie: MICUS (2008). Assessment of the re-use of public sector information (PSI) in the geographic information, meteorological information and legal information sectors, final report, http://ec.europa.eu/information_society/policy/psi/docs/pdfs/micus_report_december2008.pdf (accessed on 26/08/2011); N. Groot et al. (2007). "Toegankelijkheid publieke geodata vooral gehinderd door juridische barrières, VIMatrix 15(8) 6-8 [in Dutch]; B. van Loenen et al. (2007). Open toegankelijkheidsbeleid voor geo-informatie vergeleken: het gras leek groener dan het was, Delft: Delft University of Technology [in Dutch]; National Research Council (2004). Licensing Geographic Data and Services. Washington D.C: National Academies Press; Spatial Technologies Industry Association (2001). Phase 1 report: increase private sector awareness of, and enthusiastic participation in the National Spatial Data Infrastructure (NSDI), <http://www.fgdc.gov/library/whitepapers-reports/sponsored-reports/stia/> (accessed on 26/08/2011); RAVI Bedrijvenplatform (2000). Economische effecten van laagdrempelige beschikkingstelling van overheidsinformatie. Amersfoort: RAVI Bedrijvenplatform [in Dutch]; H. Meixner and A.U. Frank (1997). Study on Policy Issues Relating to Geographic Information in Europe, ftp://ftp.geoinfo.tuwien.ac.at/frank/2184_GIPolicy.pdf (accessed on 26/08/2011).

³ Zie overweging nummer 21 en 22 en artikel 17 lid in de INSPIRE-richtlijn en artikel 10 van de Implementatiewet EG-richtlijn infrastructuur ruimtelijke informatie.

⁴ Zie pagina 21 (speerpunt de basis op orde) van de beleidsvisie GeoSamen.

Bij de ontwikkeling van het raamwerk GeoGedeeld is nadrukkelijk gekeken naar het internationaal veelgebruikte raamwerk van Creative Commons⁵. Creative Commons biedt standaardlicenties aan. Met deze licenties kunnen bronhouders laagdrempelig geo-informatie verspreiden en ter beschikking stellen via internet voor hergebruik door derden. Naast 'all rights reserved' biedt Creative Commons een 'some rights reserved' en een 'no rights reserved' licentiesysteem aan. Een Creative Commons licentie bestaat uit één of meerdere iconen, een leken tekst en een juridische bindende tekst van een gebruikslicentie.

Omdat Creative Commons internationaal veelgebruikt is, de licenties en verklaringen machine-leesbaar zijn en de juridische tekst in zowel het Nederlands, Engels, Duits, Frans, Deens en veel andere talen beschikbaar is, had het gebruik van het Creative Commons raamwerk de voorkeur om in Nederland gebruikt te gaan worden. Echter, bij een inventarisatie in 2008 en 2009 bij INSPIRE bronhouders bleek, dat sommige bronhouders op dat moment voorwaarden hanteerden waarin niet door Creative Commons werd voorzien. Daarom is GeoGedeeld stelsel ontwikkeld ter aanvulling van het Creative Commons raamwerk (zie www.geogedeeld.nl). Samen met BZK werd het gebruik van de Creative Commons verklaringen CC0 en Public Domain Mark aanbevolen en alleen als dit niet mogelijk was, werd het gebruik van GeoGedeeld aangeraden.

3. Huidige situatie

GeoGedeeld gebruikslicenties worden voor diverse geodatasets inmiddels gebruikt. Een analyse van de metadata in het NGR maakt duidelijk dat diverse organisaties voor hun datasets GeoGedeeld hebben toegepast (zie onderstaande tabellen).

# metadata*	# CC0-PDM	# GeoGedeeld	# CC-by	# Geen of deadlink	Eigen licentie
7227	6215	30	14	953	16

* per 15 mei 2014

Geogedeeld licenties*	#
GG Naamsvermelding	18
GG Doorleveren verboden	4
GG Naamsvermelding, Doelbeperking, Doorleveren verboden	3
GG Naamsvermelding, Doorleveren verboden	2

* per 15 mei 2014

Bij een nadere bestudering van het gebruik van GeoGedeeld blijkt, dat deze voorwaarden vooral betrekking hebben op de gebruiksvoorwaarde 'naamsvermelding' (18 datasets). De ten opzichte van Creative Commons aanvullende voorwaarden zoals doorleveren verboden en doelbeperking werden slechts voor 9 datasets geconstateerd.

⁵ Zie <http://creativecommons.nl/>